

श्री शारदा भवन एज्युकेशन सोसायटी संचलित
यशवंत महाविद्यालय नांदेड
सत्रारंभ व्याख्यान-२०२३-२४ : अहवाल

मराठी विभाग यशवंत महाविद्यालय नांदेड यांच्या वतीने महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.गणेशचंद्र शिंदे यांच्यासूचनेनुसार शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ च्या आरंभी बी.ए., बी.एस्सी.आणि बी.काॅम.प्रथम वर्ष वर्गात द्वितीय भाषा किंवा मुख्य भाषा म्हणून मराठी विषयघेतलेल्या विद्यार्थ्यांना विभागाची, महाविद्यालयाची तसेच मराठी भाषा व साहित्यातील निरनिराळ्याव्यवसाय व नोकरीच्या संधी या संदर्भातील माहिती मिळावी या हेतूने सत्रारंभ व्याख्यानाचे ठरले.यासंदर्भात विभागात विभागप्रमुख डॉ.संजय जगताप यांच्या अध्यक्षतेखाली एक छोटेखानी बैठक घेऊन या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून कोणाला बोलवावे? तसेच कोणत्या दिवशी आणि कोणत्या वेळेत कार्यक्रम घ्यावा? या संदर्भात चर्चा करण्यात आली.

लेखक,अभ्यासक,वक्ते अशा निरनिराळ्या रुपात बैठकीतील चर्चेअंती मराठी भाषा आणि साहित्य यांच्याशी निगडित असलेले के.आर.एम. महाविद्यालय,नांदेड येथील मराठी विभाग प्रमुख डॉ.व्यंकटी पावडे कार्यक्रमासाठी बोलावणे उचित ठरेल, असे ठरले.त्यांनी 'मराठी भाषा,साहित्य व संस्कृती आणि व्यक्तिमत्त्व विकास' या विषयावर मांडणी करावी असे ठरले.या संदर्भात त्यांच्याशी संवाद साधला असता, ते स्वतः महाविद्यालयाचे आणि मराठी विभागाचे माजी विद्यार्थी असल्याने त्यांनी आनंदाने होकार दिला.

यासंदर्भात माननीय प्राचार्य महोदयांना कल्पना देऊन कार्यक्रमाची तारीख व वेळ निश्चित करण्यात आली.त्यानुसार प्रस्तुत कार्यक्रम दिनांक ०७ ऑगस्ट २०२३ रोजी दुपारी ११:५० वाजता भाषा प्रयोगशाळा सभागृहात घेण्याचे ठरवण्यात आले.प्रस्तुत कार्यक्रमासाठी विद्यार्थ्यांचा कृतिशील सहभाग वाढावा म्हणून बी.एस्सी.प्रथम वर्ष आणि बी.ए.द्वितीय वर्ष वर्गातील विद्यार्थ्यांना भिक्तीपत्रक बनविण्याची जबाबदारी सोपविण्यात आली. त्यानुसार विद्यार्थी व विद्यार्थिनींनी मिळून चार भिक्तीपत्रके तयार केली.

पूर्व नियोजनानुसार दिनांक ०७ ऑगस्ट,२०२३ रोजी सत्रारंभा- निमित्त डॉ.व्यंकटी पावडे यांचे व्याख्यान संपन्न झाले.त्यांनी केलेल्या अभ्यासपूर्ण व्याख्यानात खालील महत्त्वपूर्ण मुद्द्यांची मांडणी केली.विद्यार्थ्यांना संबोधित करताना ते म्हणाले की, 'स्वार्थ, मत्सर, खोटारडेपणा यामुळे आपला भवताल अंधारून आलेला आहे.माणूस दिवसेंदिवस संवेदनाहीन होतो आहे परिणामी समाजाचे आरोग्य बिघडले आहे आणि यासाठी वैद्यकशास्त्र किंवा तंत्रशास्त्र यांच्याकडून अपेक्षा केली जात आहे; परंतु भवतालातील या कुरुपतेला बाजूला सारून स्वतःचे आणि समाजाचे आयुष्य सुंदर करायचे असेल तर मराठी भाषा, साहित्य व संस्कृतीच्या अभ्यासाकडे वळणे हा सर्वोत्तम पर्याय' असल्याचे प्रतिपादन त्यांनी केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या उपप्राचार्य डॉ. कविता सोनकांबळे ह्या होत्या.

मराठी साहित्यातील विविध उदाहरणे देत डॉ.पावडे पुढे म्हणाले की, 'व्यक्ती म्हणून आपले आदर्श निवडण्यात आणि समाज म्हणून आपली प्राधान्ये निवडण्यात आपली गफलत होते आहे. परिणामी तरुण पिढी तत्त्वज्ञानाच्या व्यासंगात गुंतून जाण्याऐवजी तंत्रशरण बनते आहे. तरुणाईची ही शरणागतता थांबवायची असेल तर यशवंत महाविद्यालयाच्या मराठी

विभागाकडून 'वाचन कट्ट्यासारखे' जे उपक्रम घेतले जातात, ते सर्वार्थाने फलदायी ठरणारे आहेत. यामुळेच भाषा शिक्षणाकडे केवळ एक विषय म्हणून न पाहता व्यक्ती व समाजाचे चारित्र्य घडविण्या- साठीचा सर्वोत्तम पर्याय म्हणून पाहायला हवे,' अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त केली.अध्यक्ष मार्गदर्शनात डॉ.कविता सोनकांबळे यांनी 'भवतालातील प्रतिकूलतेमुळे हताश न होता सकारात्मक दृष्टीने जीवनाकडे पाहायची सवय जडली तर समग्र जीवनामध्ये अमुलाग्र परिवर्तन घडू शकते. यामुळे विद्यार्थ्यांनी प्रश्नांकडे न पाहता प्रश्नांतून उद्भवणाऱ्या संधींकडे पाहायला हवे', असे आवाहन केले.डॉ.विश्वाधार देशमुख यांनी 'भाषेचा शोध' हा मानवी उत्क्रांती प्रक्रियेतील मध्यवर्ती टप्पा असून भाषा नसती तर संस्कृतीचा जन्म झाला नसता यामुळे सांस्कृतिक उत्क्रांतीसाठी भाषा आणि साहित्य या मूलभूत गरजा आहेत हे लक्षात घेऊन आपल्या शैक्षणिक धोरणांची आखणी आणि अंमलबजावणी व्हायला हवी' यावरती आपल्या मनोगतात भाष्य केले.विभागप्रमुख डॉ.संजय जगताप यांनी मराठी विभागाच्या आजपर्यंतच्या वाटचालीचा आढावा घेऊन हा विभाग विद्यार्थीकिंद्री उपक्रम राबविण्यातकसा आघाडीवर आहे, याचा आढावा प्रास्ताविकात घेतला.कार्यक्रमाच्या आरंभी नुकतेच दिवंगत झालेले मराठीतील महत्त्वाचे कवी पद्मश्री ना.धों. महानोर यांना श्रद्धांजली करण्यात आली.यानंतर बी.ए. आणि बी.एस्सी.च्या वर्गातील विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या चार भित्तिपत्रकांचे प्रकाशन पाहुण्यांच्या हस्ते करण्यात आले. 'पद्मश्री ना.धों.महानोर यांना आदरांजली','स्वातंत्र्याचे स्मरण' आणि 'आठवणीतील कविता' अशा विषयांवर विद्यार्थ्यांनी ही भित्तिपत्रके तयार केली होती.कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन अंजली मद्देवार,पाहुण्यांचा परिचय प्रगती तेलंग तर आभार प्रदर्शन डॉ. शिवाजी सुर्यवंशी यांनी केले.प्रस्तुत कार्यक्रमात विभागात नव्याने रुजू झालेले डॉ.शिवाजी सुर्यवंशी यांचा विभागाच्या वतीने उपप्राचार्या डॉ.कविता सोनकांबळे यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला.सत्रारंभ व्याख्यानाच्या यशस्वितेसाठी शुभम राठोड, निकिता गाडेकर,पूजा तोटेवाड,मीनाक्षी कानोजी यांच्यासह अनेक विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले. प्रस्तुत कार्यक्रमासाठी कला वाणिज्य आणि विज्ञान शाखेतील विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.कार्यक्रम संपल्यानंतर अनेक विद्यार्थ्यांनी प्रमुख पाहुण्यांसोबत मराठी भाषा, साहित्य तसेच यामधून तयार होणाऱ्या नोकरी व व्यवसायाच्या संधी या अनुषंगाने चर्चा केली.पाहुण्यांनी देखील दिलखुलासपणे विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांना उत्तरे दिली.अशाप्रकारे मराठी विभागाच्या वतीने आयोजित सत्रारंभ व्याख्यानाच्या निमित्ताने विद्यार्थ्यांचे मराठी भाषा व साहित्य संस्कृतीबद्दल उद्बोधन होऊन अभ्यासाच्या काही नव्या दिशा विद्यार्थ्यांपुढे खुल्या झाल्या.

विभागप्रमुख

सुंदर आयुष्यासाठी अभ्यास आवश्यक

डॉ. व्यंकटी पावडे : साहित्य, भाषा आणि संस्कृती जपण्याचे आवाहन

नांदेड (प्रतिनिधी) - व्याख्ये, मसूर, खोटागडेच्या घामुळे आपला भवातल अंधारून आलेल आहे. माणूस दिवसेंदिवस संवेदनाहीन होत आहे. परिणामी समाजचे अंतर्गत विचलित आहे आणि फाटती वैयक्तिकता विना तेव्हासच योजनाकडून अंधार केले जात आहे. पोतु भावनाकालीन च धुकपोला बाजूला सरून प्रवा. पे अहिल प्रवायचे अडकून धरून करायचे असेल तर मराठी भाषा, साहित्य व संस्कृतीचा अभ्यास करू. खडणे हा सर्वातम पर्याय असल्याचे प्रतिपदन भाषा, साहित्य व संस्कृतीचे अभ्यासक डॉ. व्यंकटी पावडे यांनी केले. ते यशवंत महाविद्यालयात प्रचार्य डॉ. गणेशचंद एन. शिंदे यांच्या मार्गदर्शनातून मराठी विभागाच्या सतीने आयोजित 'संरारंभ' कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे म्हणून होतले. कार्यक्रमात डॉ. व्यंकटी पावडे यांनी मराठी भाषा, साहित्य व संस्कृतीचा अभ्यास करू. खडणे हा सर्वातम पर्याय असल्याचे प्रतिपदन भाषा, साहित्य व संस्कृतीचे अभ्यासक डॉ. व्यंकटी पावडे यांनी केले. ते यशवंत महाविद्यालयात प्रचार्य डॉ. गणेशचंद एन. शिंदे यांच्या मार्गदर्शनातून मराठी विभागाच्या सतीने आयोजित 'संरारंभ' कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे म्हणून होतले.

मराठी साहित्यातील विविध उदाहरणे देत डॉ. पावडे पुढे म्हणाले की, व्यक्ती म्हणून आपले अस्तित्व निवडण्यात आणि समाज म्हणून आपली भूमिका निवडण्यात आपली गरजत होते आहे. परिणामी तरुण पिढी तल्लुनाच्या व्यासनात गुंतून जाण्याऐवजी तेव्हासच बनते आहे. तरुणांची ही सराफनाला खोबनापासी

असेल तर यशवंत महाविद्यालयाच्या मराठी विभागाकडून 'वाचन कट्ट्याकरले' जे उपक्रम घेतले जातल, ते सर्वांचेच फायदयी ठरुणारे आहेत. घामुळेच भाषा लिखककडे केवळ एक विषय म्हणून न पाहल व्यक्ती व समाजचे चरित्र पठकम्पनाकडील सर्वांमल पठकप म्हणून पाहयल ठरे, असे अपेक्षा लवई व्यक्ता केले.

अध्यक्ष मार्गदर्शनात डॉ. कविता सोनकांबडे यांनी 'भवातललीत प्रतिकुलतेमुळे हातात न होता सकारामक टुष्टीने जीवनकडे पाहयची सवय जडली तर सगळ जीवनकपचे अनुलाप परिचरून धरू शकते. घामुळे विद्याभरती प्रयत्नाकडे न पाहल प्रयत्नानु उदगणाचा रोपीकडे पाहयल ठरे' असे आवाहन केले.

डॉ. विद्याधर देलपुख यांनी 'धनेच ज्ञेय' हा मानवी उत्तरी प्रक्रिनेलीत मय्यवई टप्य असून भाषा नसती तर संस्कृतीच जन्म झाला नसल. घामुळे सांस्कृतीक उत्तरीलीसटी भाषा आणि साहित्य या मूलभूत गरज आहेत, हे लक्षात घेऊन आपल्या शैक्षणिक धोरणांचे आखणी आणि अंमलबजावणी खायल हवी सावरती आपल्या भवेनातल भाव्य केले. विद्याधर देलपुख डॉ. सनय जलतप यांनी मराठी विभागाच्या आनपवरीच्या कटकारोचा

आखल घेऊन हा विभाग विद्याभरती उपक्रम राबवण्यात कसा आघाडीवर आहे, याचा आखल प्रस्ताविकलत घेतल.

कार्यक्रमाच्या आरंभी नुकतेच दिवंगत झालेले मराठीतील महत्वाचे कवी परदेसी यांची माहलर यंत्र प्रदांनली अंमल बरण्यात आली. यानंतर बी.ए. आणि बी.एससी.च्या चरतीतील विद्याभरतीला तगार केलेल्या 'चार विनीतयककांचे प्रकाशन घाहण्याच्या हरी करण्यात आले. कार्यक्रमाचे सुसंयोजन अंमली मंडेकर, घाहण्यांचा परिचय प्रगती तेलंग तर आपार प्रदर्शन डॉ. लिखनी सुर्वसेली यांनी केले. संरारंभ व्याखानाच्या यशस्वीसटी शुभम राठोड, निखिता गाडेकर, पूजा ठोडेबाड, मिमशी कानीनी यांच्यासह अनेक विद्याभरती परिषद घेतले. प्रस्तुत कार्यक्रमाकडील कलत वाचनम आणि लिखन शाळेतील विद्यार्थी मोठय संख्येने उपस्थित होते.

Aug 8, 2023 Page No. 8
Printed by : 9850200100

